

DENGANG midt i 80'erne tog jeg med be-gejstring imod EF-pakken og dens regler om det indre marked. Jeg holder meget af film, og jeg så en mulighed for at udbrede det fantastiske LaserDiscvideosystem i Danmark, hvor de lokale distributører kun tilbød VHS. Jeg indledte et samarbejde med de engelske distributører.

Jeg fik brug for EU-rettens beskyttelse, for de danske distributører brød sig ikke om konkurrencen, og der var tradition for, at brancheforeningen autoriserede videoudlejerne. Den indblanding er i strid med EU-retten, sagde jeg i fogedretten. Formelt har EU-retten forrang, men EU-retten drøftes ikke i fogedretten. I februar 1992 blev der nedlagt forbud, og så kunne man bagefter se på, om det var lovligt eller ej. Sagen er sikkert kendt af Stiftstidendes læsere. I februar 1997 - fem år senere - sender byretten sagen til EF-domstolen, fordi forbudet meget vel kan tænkes at være i strid med EU-retten. Når svaret kommer om et par år, får jeg lov at udnytte reglerne om det indre marked. Prisen er syv år med forbud og leveringsnægtelse. For fem år siden var Laserdisken Danmarks førende videoforretning. I dag er det en lille butik med en usikker fremtid.

Den seneste sag mod Skatteministeriet er et skoleeksempel på, hvorfor det ikke fungerer. Den sag startede i september 1993, da den lokale Told- og Skatteregion pludselig besluttede at opkræve afgifter af LaserDiscs. Jeg henviste igen til EU-retten, der forbyder differentierede afgifter på lignende varer. Reglen har til formål at sikre, at et land ikke beskytter sin egen industri ved at lægge afgifter på importerede varer. Nationaløkonomisk er det en gammelkendt tak-

EU-retten virkningsløs - i Danmark

AF HANS KRISTIAN PEDERSEN

EU-lovgivningen om det indre marked indeholder en række bestemmelser og rettigheder, som Kommissionen ofte opfordrer private borgere og virksomheder til at gøre brug af. Aalborgeren Hans Kristian Pedersen er virksomhedsejer, der har prøvet at bruge EU-retten. Han fortæller, hvorfor det ikke fungerer.

men det er uretfærdigt overfor de andre medlemslande - og i dette tilfælde overfor forbrugere af LaserDiscs. Der er ikke afgifter på videobånd, der juridisk, toldmæssigt og forbrugsmæssigt behandles som videoplader. Afgiften betød naturligvis, at salget af videoplader faldt, mens salget af videobånd i branchen steg. »Det er ikke vores opgave at tage hensyn til EU-retten. Det har vi aldrig gjort før«, sagde Told- og Skattestyrelsen, da sagen blev behandlet i Momsnævnet, som imidlertid tog afstand fra afgiften. »Videoplader er ikke omfattet af den forbrugsbegrænsende afgift«, lød afgørelsen, og dermed kunne man tro, at sagen var slut. Men Skatteministeriet benægtede at have fejlet. Det fastholdt, at regionen havde handlet i god tro, fordi der var afgift på cd-plader, og det følte sig berettiget til at mene, at LaserDiscs var det samme som cd-plader. Derfor skulle Laserdisken ikke have erstatning.

Undskyldninger for at beskytte sin egen

industri imod parallelimportører er der mange af, og det er forudset i EF-traktaten. Den forpligter ubetinget den enkelte medlemsstat til at opfylde traktatens forpligtelser. EF-domstolen har i flere domme afgjort, at private skal have erstatning af medlemsstaten, når overtrædelsen kan tilregnes medlemsstaten eller dens organer. EF-domstolen har specifikt afgjort, at også tabt arbejdsfortjeneste skal erstattes.

Det kom helt bag på embedsmændene, at jeg søgte erstatning på det grundlag. »Vi har aldrig betalt erstatning før«, sagde de forbløffet. Jeg gennemgik EU-retten med dem igen, men de nægtede at tage ansvaret. Sagen gik til Justitsministeriet, som heller ikke ville svare.

Først med statsministerens mellemkomst kom det modvillige svar 20 måneder efter, at afgiften var konstateret ulovlig: »Den endelige afgørelse af den konkrete sag vedrørende firmaet Laserdisken henhører under

domstolene«.

I mellemtiden tikker rente-taxameteret. En domstol kan tildele mig procesrente på ca. otte procent, og de er skattepligtige. Men Skatteministeriet opkræver 16,7 procent, som ikke kan fradrages. Netto en fordel på mere end 12 procent til Skatteministeriet. Jeg havde en momsgæld på 500.000 kr, men Skatteministeriet skyldte mig endnu mere. Skatteministeriet nægter imidlertid at opfylde EU-rettens bestemmelser, for det er der penge i. Selvom det taber sagen til sidst, vil det tjene over 60.000 kr om året i renter, så længe sagen kører.

Jeg var tvunget til at anlægge sag for at få EU-rettens beskyttelse, og jeg modregnede for at beskytte mig. Modregning kræver hverken accept eller en domstolsafgørelse, men blot et retligt baseret krav. Mit krav er baseret på EU-retten, den stærkeste lovgivning, vi har. Jeg har bedt om at få sagen forelagt EF-domstolen, og det giver Skatteministeriet et forklaringsproblem. Kan regeringen sige til EF-domstolen, at den nægter at respektere EU-retten? Pludselig fik den også Kommissionen på nakken. Kommissionen reagerede i 1996 på min klage fra 1994, og myndighederne afviste desperat med en forklaring om, at der slet ikke havde været afgift på Laserdisc! Og så gik de efter mig. Efter at have ydet henstand i mere end to år, vil myndighederne tvangsinddrive den modregnede moms (med renter), før landsretten får mulighed for at afgøre, om jeg overhovedet skylder noget.

Når det påhviler medlemsstaten at gennemføre EU-retten, gælder det både myndighederne og domstolene. Når myndighederne svigter, er det så meget mere vigtigt,

at domstolene sikrer EU-rettens beskyttelse. Europa-kommissionen er ikke ubekendt med problemet ved de danske domstole. Den skrev i 1995 til den danske stat: »Det er indersagt om, at den nationale dommer fungerer som EF-retlig dommer, hvilket bl.a. indebærer, at han skal tilgodese det grundlæggende princip om, at EF-retten (og EF-domstolens retspraksis) har forrang for national ret, også i tilfælde af afvigende nationale regler eller praksis«.

Men i fogedretten udtalte dommeren: »Fogedretten kan ikke foretage en bedømmelse af et civilt søgsmål«. Det er et snedigt arrangement. Myndighederne nægter at respektere EU-retten, hvorefter borgeren tvinges til at anlægge sag med det resultat, at også fogedretten nægter at tage stilling. Summa summarum: EU-rettens beskyttelse er effektivt sat ud af kraft.

I princippet er det kun midlertidigt. Østre Landsret vil seriøst vurdere EU-retten, ligesom Byretten gjorde i udlejningssagen, og om nogle år vil det vise sig, at jeg havde ret. Men i mellemtiden skal jeg finansiere Skatteministeriets tag-selv-bord og samtidig leve af en videoforretning, der er ramt af forbud mod udlejning og forbud mod salg af de populære danske film eller tekstede versioner af udenlandske film.

Det er det reelle problem. Det er ikke umuligt at bruge EU-retten. Det er bare utroligt vanskeligt. Så vanskeligt, at virksomhederne i den virkelige verden står overfor et reelt valg mellem at arbejde efter EU-rettens regler - eller at beholde virksomheden. Selvom EU-retten principielt har forrang, kommer den aller-aller-sidst i det EU-kritiske Danmark.